



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Zwiększanie świadomości prawnej doktorantów w zakresie przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

mgr Michał Kołbuc
aplikant adwokacki

Szczecin, 19.10.2024

ProDoktorancko i ProEkologicznie - Popularyzacja praw i dobrych praktyk doktoranckich oraz zachowań proekologicznych

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych w 2024 r. od Ministra Nauki w ramach konkursu "Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego".



Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego



Świadomość prawna doktorantów

- przeprowadzanie szkoleń z zakresu praw i obowiązków doktoranta(?);
- dostęp do aktów prawnych dotyczących statusu doktoranta;
- dostęp do wewnętrznych aktów prawnych uczelni/szkół doktorskich;
- gdzie doktoranci mogą szukać pomocy prawnej?
- możliwość konsultacji z „uczelnianym” ambasadorem praw doktoranta / rzecznikiem praw doktoranta;



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Świadomość prawna doktorantów

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)





Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

- akt prawny rangi ustawowej regulujący zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki (art. 1);
- podstawy systemu szkolnictwa wyższego i nauki (art. 3):
 - wolność nauczania, twórczości artystycznej, badań naukowych i ogłaszania ich wyników oraz autonomia uczelni;
 - system szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonuje z poszanowaniem standardów międzynarodowych, zasad etycznych i dobrych praktyk w zakresie kształcenia i działalności naukowej, z uwzględnieniem szczególnego znaczenia społecznej odpowiedzialności nauki;



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 201 [Czas trwania kształcenia doktorantów]

1. Kształcenie doktorantów trwa od 6 do 8 semestrów.
2. W terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia doktorantowi wyznacza się promotora lub promotorów.
3. Kształcenie jest prowadzone na podstawie programu kształcenia oraz indywidualnego planu badawczego.
4. Program kształcenia ustala senat albo rada naukowa. Ustalenie programu wymaga zasięgnięcia opinii samorządu doktorantów. W przypadku bezskutecznego upływu terminu określonego w statucie, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.
5. Program kształcenia może przewidywać odbywanie praktyk zawodowych w formie prowadzenia zajęć lub uczestniczenia w ich prowadzeniu, w wymiarze nieprzekraczającym 60 godzin dydaktycznych rocznie.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 202 [Realizacja indywidualnego planu badawczego]

1. Doktorant, w uzgodnieniu z promotorem lub promotorami, opracowuje indywidualny plan badawczy zawierający w szczególności harmonogram przygotowania rozprawy doktorskiej i przedstawia go podmiotowi prowadzącemu szkołę doktorską w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia kształcenia. W przypadku wyznaczenia promotora pomocniczego plan jest przedstawiany po zaopiniowaniu przez tego promotora.
2. Realizacja planu podlega ocenie śródkresowej w połowie okresu kształcenia określonego w programie kształcenia, a w przypadku kształcenia trwającego 6 semestrów - w trakcie czwartego semestru.
3. Ocena śródkresowa kończy się wynikiem pozytywnym albo negatywnym. Wynik oceny wraz z uzasadnieniem jest jawny.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 202 [Realizacja indywidualnego planu badawczego]

4. Ocena śródkresowa jest przeprowadzana przez komisję, w skład której wchodzi 3 osoby, w tym co najmniej 1 osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego albo tytuł profesora w dyscyplinie, w której jest przygotowywana rozprawa doktorska, zatrudniona poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską albo osoba, o której mowa w art. 190 ust. 5. Promotor i promotor pomocniczy nie mogą być członkami komisji.
5. Osobie wchodzącej w skład komisji, zatrudnionej poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 20% wynagrodzenia profesora.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 203 [Skreślenie z listy doktorantów]

1. Doktoranta skreśla się z listy doktorantów w przypadku:
 - 1) negatywnego wyniku oceny śródkresowej,
 - 2) niezłożenia rozprawy doktorskiej w terminie określonym w indywidualnym planie badawczym,
 - 3) rezygnacji z kształcenia,
 - 4) niepodjęcia kształcenia,
 - 5) naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 200 ust. 7,
- 1a. W postępowaniu w sprawie skreślenia doktoranta z listy doktorantów, w przypadku naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 200 ust. 7, wzywa się doktoranta do złożenia, w terminie nie krótszym niż 30 dni od dnia doręczenia wezwania, rezygnacji z kształcenia w innej szkole doktorskiej.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 203 [Skreślenie z listy doktorantów]

2. Doktorant może być skreślony z listy doktorantów w przypadku:
 - 1) niezadowalającego postępu w przygotowaniu rozprawy doktorskiej,
 - 2) niewywiązywania się z obowiązków, o których mowa w art. 207.
3. Skreślenie z listy doktorantów następuje w drodze decyzji administracyjnej. Od decyzji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 204 [Złożenie rozprawy doktorskiej]

1. Kształcenie doktoranta kończy się złożeniem rozprawy doktorskiej wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów.
2. Indywidualny plan badawczy określa termin złożenia rozprawy doktorskiej. Termin ten może być przedłużony, nie dłużej jednak niż o 2 lata, na zasadach określonych w regulaminie szkoły doktorskiej.
3. Kształcenie, na wniosek doktoranta, jest zawieszane na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego, określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 205 [Regulamin SD]

1. Regulamin szkoły doktorskiej określa organizację kształcenia w zakresie nieuregulowanym w ustawie, w szczególności:
 - 1) sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego,
 - 2) sposób dokumentowania przebiegu kształcenia,
 - 3) sposób przeprowadzania oceny śródkresowej,
 - 4) warunki przedłużania terminu złożenia rozprawy doktorskiej
2. Regulamin uchwała senat albo rada naukowa co najmniej na 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego, o którym mowa w art. 66.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 205 [Regulamin SD]

3. Regulamin wymaga uzgodnienia z samorządem doktorantów. Jeżeli w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia regulaminu senat albo rada naukowa i samorząd doktorantów nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy uchwały senatu albo rady naukowej, podjętej większością co najmniej 2/3 głosów statutowego składu tych organów.
4. Regulamin wchodzi w życie z początkiem roku akademickiego.
5. Do zmiany regulaminu stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 i 3.



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 207 [Podstawowe obowiązki doktoranta]

1. Doktorant jest obowiązany postępować zgodnie z regulaminem szkoły doktorskiej.
2. Doktorant jest obowiązany do realizacji programu kształcenia i indywidualnego planu badawczego.





Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 208 [Przerwy wypoczynkowe; zaliczenie okresu kształcenia w SD do okresu pracy]

1. Doktorantowi przysługuje prawo do przerw wypoczynkowych w wymiarze nieprzekraczającym 8 tygodni w roku.
2. Doktorantowi, który uzyskał stopień doktora w wyniku ukończenia szkoły doktorskiej, okres kształcenia w tej szkole, nie dłuższy niż 4 lata, zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.
3. Doktorantowi, który nie ukończył kształcenia w szkole doktorskiej z powodu:
 - 1) podjęcia zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego lub pracownika naukowego;
 - 2) zaprzestania kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie- okres kształcenia w tej szkole, nie dłuższy niż 4 lata, zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, o ile uzyskał stopień doktora.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 208 [Przerwy wypoczynkowe; zaliczenie okresu kształcenia w SD do okresu pracy]

4. Podmiot prowadzący szkołę doktorską wydaje doktorantowi legitymację doktoranta.
5. Podmiot prowadzący szkołę doktorską, w której doktorant zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej odbywa część kształcenia, wydaje temu doktorantowi, na jego wniosek, legitymację doktoranta.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 196 [Urlop na przygotowanie obrony rozprawy doktorskiej oraz zwolnienie od pracy na przeprowadzenie obrony rozprawy doktorskiej]

1. Pracownikowi niebędącemu nauczycielem akademickim lub pracownikiem naukowym przysługuje, na jego wniosek:
 - 1) urlop na przygotowanie rozprawy doktorskiej lub na przygotowanie się do obrony rozprawy doktorskiej, udzielany w terminie uzgodnionym z pracodawcą, w wymiarze 28 dni, które w rozumieniu odrębnych przepisów są dla tego pracownika dniami pracy, oraz
 - 2) zwolnienie od pracy na obronę rozprawy doktorskiej.
2. Za okres urlopu oraz zwolnienia od pracy pracownikowi przysługuje wynagrodzenie ustalane jak za urlop wypoczynkowy



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Świadomość prawna doktorantów

Wzory wniosków – art. 196 PSWiN





Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 209 [Stypendium doktoranckie]

1. Doktorant nieposiadający stopnia doktora otrzymuje stypendium doktoranckie.
 - 1a. Stypendium doktoranckie nie przysługuje doktorantowi, którego kształcenie w szkole doktorskiej wiąże się z obowiązkiem zatrudnienia w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską:
 - 1) na podstawie umowy o pracę
 - 2) z wynagrodzeniem, którego wysokość przekracza wysokość wynagrodzenia profesora.
2. Łączny okres otrzymywania stypendium doktoranckiego w szkołach doktorskich nie może przekroczyć 4 lat.
3. Do okresu, o którym mowa w ust. 2, nie wlicza się okresu zawieszenia oraz okresu kształcenia w szkole doktorskiej w przypadku, o którym mowa w art. 206 ust. 2.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 209 [Stypendium doktoranckie]

4. Wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego wynosi co najmniej:
 - 1) 37% wynagrodzenia profesora - do miesiąca, w którym została przeprowadzona ocena śródkresowa;
 - 2) 57% wynagrodzenia profesora - po miesiącu, w którym została przeprowadzona ocena śródkresowa.
5. Wysokość stypendium doktoranckiego może być uzależniona od osiągnięć doktoranta.
6. W okresie zawieszenia kształcenia do ustalenia wysokości stypendium doktoranckiego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania zasiłku macierzyńskiego, z tym że przez podstawę wymiaru zasiłku rozumie się wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego, o której mowa w ust. 4, przysługującego w dniu złożenia wniosku o zawieszenie.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 209 [Stypendium doktoranckie]

7. Doktorant posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, otrzymuje stypendium doktoranckie w wysokości zwiększonej o 30% kwoty wskazanej w ust. 4 pkt 1.
8. Doktorant, który złożył rozprawę doktorską w terminie wcześniejszym niż termin ukończenia kształcenia przewidziany w programie kształcenia, otrzymuje stypendium doktoranckie do dnia, w którym upływa termin ukończenia kształcenia, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy. Przepis ust. 2 stosuje się.
9. Stypendium doktoranckie wypłaca podmiot prowadzący szkołę doktorską.



Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 210 [Kredyt studencki]

Doktorant może ubiegać się o kredyt studencki. Przepisy o kredytach studenckich stosuje się odpowiednio, z tym że:

- 1) kredyt może otrzymać doktorant, który nie ukończył 35. roku życia;
- 2) kredyt jest udzielany na okres kształcenia w szkole doktorskiej tylko raz, nie dłużej niż na 4 lata.



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 211 [Zakwaterowanie w domu studenckim; wyżywienie w stołówce studenckiej]

Doktorant może ubiegać się o:

- 1) zakwaterowanie w domu studenckim uczelni lub wyżywienie w stołówce studenckiej uczelni;
 - 2) zakwaterowanie małżonka lub dziecka w domu studenckim uczelni
- na zasadach i w trybie określonych w regulaminie świadczeń dla studentów.





Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 212 [Stypendia przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego]

Stypendium może być przyznane doktorantowi przez jednostkę samorządu terytorialnego na zasadach określonych zgodnie z art. 96 ust. 2 i 3.

Art. 213 [Stypendia za wyniki w nauce lub w sporcie]

Stypendium naukowe może być przyznane doktorantowi przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną na zasadach określonych w art. 97 ust. 2.



STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 214 [Ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej]

Jednostka samorządu terytorialnego może przyznać osobom legitymującym się legitymacją doktoranta ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej.





Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 743)

Art. 215 [Samorząd doktorantów]

1. Doktoranci w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską tworzą samorząd doktorantów.
2. Do samorządu doktorantów stosuje się odpowiednio przepisy art. 106 i art. 110 ust. 2-9.

Art. 216 [Inne zrzeszenia doktorantów]

1. Doktoranci mają prawo zrzeszania się w organizacjach doktorantów w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską.
2. Do organizacji doktorantów oraz stowarzyszeń, które nie zrzeszają innych członków oprócz doktorantów, studentów i pracowników uczelni, stosuje się odpowiednio przepisy art. art. 111 ust. 2-7.



Gdzie szukać pomocy/wsparcia prawnego w sytuacjach kryzysowych/problemowych?

- „uczelniany” rzecznik praw doktoranta,
- Dyrektor Szkoły Doktorskiej,
- Lokalny Ambasador Praw Doktoranta,
- Krajowa Reprezentacja Doktorantów (KRD),
- Rzecznik Praw Doktoranta KRD;



Gdzie szukać pomocy/wsparcia prawnego w sytuacjach kryzysowych/problemowych?

- „uczelniany” rzecznik praw doktoranta,
- Dyrektor Szkoły Doktorskiej,
- Lokalny Ambasador Praw Doktoranta,
- Krajowa Reprezentacja Doktorantów (KRD),
- Rzecznik Praw Doktoranta KRD;